

פרק 1- מבוא

אומרים שהדרך הכי טובה לדעת מי אתה היא לדעת מי החברים שלך, אני מאמינה שהדרך הכי טובה להכיר מי אני בשורשים שלי היא דרך החברים שליוו אותי כשרק התחלתי לצמוח. למדתי בבית ספר דמוקרטי חברתי סביבתי דתי חילוני פלורליסטי-קשת מגיל הגן ועד כיתה ז'. הכותרת הארוכה של בית הספר שמכילה בתוכה הרבה תארים מרמזת על מגוון האנשים המיוחדים שלמדו שם, אנשים שליוו אותי במהלך כל ילדותי המוקדמת (וחלקם מלווים אותי עד היום), שבזכותם אני הבן אדם שאני.

בבית ספר בכל שכבה יש כיתה אחת, איתה אתה עובר את כל שלבי ההתבגרות מילדות ועד נערות, את הפרויקט הזה אני רוצה להקדיש לקבוצת החברים שלי מקשת, מי הם היום לעומת איך היו בילדותם: לצלם את יוני שגדל מילד שקט שאוהב לצייר, לרקדן מקצועי בלהקת בת שבע, את סם שנולד בתור הללי ומילדה בלונדינית מתולתלת נעשה לנער צעיר שחור שיער, את נח שעוד מהגן חלם לשחק כדורגל והיום הוא בנבחרת ישראל הצעירה, את גלי שנולדה לבית חילוני והיום הולכת באופן קבוע לבית הכנסת להתפלל, כולם ועוד רבים מהם עברו תהליך התבגרות לצידי, השתנו וגדלו.

בפרויקט אני רוצה ליצור קשר עם חברי הילדות שלי וללכת לצלם אותם במיקום שהם יבחרו אשר מגדיר מי הם היום בצורה הטובה ביותר, את הפורטרטים שאצלם אציג ליד תמונה שלהם בתור ילדים בשביל לנסות להמחיש את הדרך שהם עברו מילדים לנערים ונערות, דרך התבוננות בתהליכי ההתבגרות שלהם אני מקווה ללמוד על ההתבגרות שלי עצמי ועל הדרך שעשיתי מקשת לריאלי ובקרום לצבא.

אמצה שכל פורטרט יהיה מותאם לבן אדם אותו אצלם, מבחינת רקע, צבעים אהובים או צבעים שמתאימים לאופי האדם שהוא.

לדוגמא את יוני הרקדן השקט אוכל לצלם עושה תנועת ריקוד במיקום אותו הוא יבחר, ולעשות את התמונה פחות צבעונית מאשר אם הייתי מצלמת בן אדם שהוא יותר מוחצן. את גלי שאהבה לצייר ואהבה את הים אצלם על חוף הים ואת נוח אצלם במגרש כדורגל. הז'אנר בו עוסק הפרויקט שלי הוא צילום פורטרטים- צילום פורטרט הוא אחד הז'אנרים הפופולריים ביותר בצילום. פנים של אדם הם אחד ה"אובייקטים" המרגשים ביותר לצילום. לכל אחד ואחת יש את הסיפור האישי שלו כשאנחנו מצליחים להעביר בצילום פורטרט חלק מהסיפור הזה, הצילום הופך להיות מרגש ומשמעותי. באופן מסורתי תפקיד הפורטרט הצילומי היה להציג את מושאו, את אופיו ואישיותו של המצולם כאשר הז'אנר הוא מבנים מתקבל שילוב מעניין בין רצונו, חלומו וחזונו של הצלם לאישיותו של המצולם. בסדרה שלי אשתמש בשילוב זה על מנת לספר את סיפורם של המצולמים שלי דרך עיניי ותפסתי. *מאמר באתר הורות כמעשה ניסים של שי אור טוען כי ההתבגרות היא תהליך של העצמה ונתינה לעולם, כמו מופע מוסיקלי של הילד שמביא את ייחודיותו לעולם, זוהי הדרך בה אני מנסה להביא לידי ביטוי את תהליך ההתבגרות של חברי ילדותי דרך התמונות.

פרק 2 - מקורות השראה

מקור השראה ראשון- מיכל חלבין

*מיכל חלבין נולדה בחיפה ב-10.1.1974. בגיל 15 התחילה ללמוד בבית ספר תיכון לאמנויות, שם גילתה את הצילום. בצבא שירתה כצלמת בדובר צה"ל, ולאחר שהשתחררה למדה במחלקה לצילום באקדמיה לעיצוב ולחינוך ויצו חיפה וסיימה את לימודיה בהצטיינות (2001). כמקורות השראה מציינת חלבין את הציירים ורמיר, ולסקס וקראווג'יו, ואת הצלמים דיאן ארבוס ואוגוסט זאנדר. בין סדרות תצלומיה שצולמו במזרח אירופה, ישראל, ספרד ואנגליה ומופיעים בספריה ניתן למצוא אמני קרקס, רקדנים סלונים, בתי כלא, אקדמיות צבאיות ומטדורים. במקביל לפרויקטים אמנותיים אלה מצלמת חלבין עבור בתי אופנה ידועי שם בעולם: גוצ'י, דיור, פייר קארדן ואחרים.

*סגנון הצילום של מיכל חלבין עוסק הרבה בתחושות בטן. בראיון אומרת חלבין, שהיא מצלמת מתוך דברים שמניעים אותה ומזכירים לה משהו שבתוכה. העבודות שלה מעלות שאלות של זהות, השתייכות ופרפורמנס, לצד מיניות מעורפלת וזהות מגדרית. רוב המצולמים שלה הם בני נוער. היא עוסקת הרבה בגיל הנעורים ואומרת שיש לה משהו לא פתור מגיל הנעורים שלה. היא אמרה שפרוטורטים שהיא יוצרת הם מאין פורטרט עצמי לעיסוק בנושאים אוניברסליים. חלבין מוסיפה: "שבכל פורטרט שלה יש איזה פער בין השבריריות של הדמויות לבין החוזק שהן מנסות להפגין. המושאים מתחפשים, עושים איזה פרפורמנס, חושפים את העובדה שיש מעין זרות כזו, כמו עולם בתוך עולם".

צילום בשם אליסיה צולם באוקראינה ב-2005, דימוי זה מתכתב עם הפרויקט שלי באופן בו הדמות לוכדת את הפוקוס ומעבירה לנו היבטים באופיה דרך התמונה והמבט למצלמה. הילדה, ומה שהיא מייצגת הם הנושא המרכזי בתמונה שכיבול נראית פשוטה ובלי יותר מידי אלמנטים או צבעים אך

מצליחה לרתק את הצופה בזכות אותו מבט חודרני שיוצר עומק, הדמות עושה את התמונה.

הצילומים של מיכל חלבין מתקשרים לפרויקט שלי בכך שהם מציבים את הדמות במרכז התמונה, כשהמבט הישיר כלפי המצלמה הוא זה שמייצר את ה"סיפור" של התמונה. המבט הזה גורם לצופה להתעכב על הדמות ולחפש את הסיפור שלה – מי היא, מה היא חושבת ומה היא מרגישה. בפרויקט שלי, אני מתכננת להדגיש את המבט של חברי הילדות שלי ולהשוות את המבט הזה לפורטרט שלהם כילדים. המטרה היא להעביר תחושות של שינוי דרך המבט של הדמויות, להדגיש את הפער בין הילד לנער ולהפוך את המבט לחלק מרכזי ובלתי נפרד מהתמונה.

ניתוח צילומים-

1. Jenya, Ukraine 2005

בתמונה מוצגת ילדה צעירה בבגד ים ורוד, נשענת על מכונית ירוקה בשטח פתוח. הילדה מסתכלת ישירות לעדשה במבט רציני, מה שנותן לה תחושה של מבוגר בניגוד לחזותה הילדית. ברקע ניתן

לראות אנשים במטושטש, תוך שמירה על פוקוס רק על הילדה והמכוננית. הרקע מעט שרוף ומטושטש, עם עץ אחד שצץ ברקע. הילדה ממוקמת במרכז התמונה, בשליש האמצעי.

הצילום מציג סצנה שנראית כמו חופשה משפחתית, אך המבט של הילדה יוצר ניגודיות עם האווירה החמימה והילדית שמסביבה. הילדה, שלבושה בבגד ים ורוד וילדי, מראה פער בין החזות החיצונית שלה לבין המבט העמוק והרציני בעיניה, מה שמעורר תחושת סקרנות ומסתורין. הרקע המעורפל והמטושטש מוסיף לאווירה המוזרה של התמונה, שמשלבת את המוכר עם התחושות הזרות. התמונה היא חלק מהסדרה *Strangely Familiar* של מיכל חלבין, * אשר מתארת את הפער שבין התמימות והמוכר לבין תחושת הזרות והסתירה ביניהם. מיכל חלבין מתמקדת באנשים בגיל ההתבגרות, שזוהי תקופה בה נראית קריעה בין עולם הילדות לעולם המבוגרים.

הצילום מעורר שאלה לגבי הקשר בין הילדה לסביבה שלה, ובכך מציע סיפור שהמוזרות והפשטות שבצילום מחברות אותו לנושאים של התבגרות, השתייכות, ותחושת זרות.

בחרתי בתמונה בגלל הניגודיות שבין האווירה השמחה והצבעוניות של התמונה לבין המבט הרציני של הילדה. המתח הזה יוצר סקרנות אצלי וגורם לי לחשוב על השוני שבין תחושות הילדות לבין תחושות של בגרות מוקדמת. התמונה מרגישה כמו זיכרון ילדות – תיעוד של רגע שנראה פשוט, אך מכיל בתוכו ניואנסים של התבגרות והתמודדות עם תחושת זמן ומקום. אני רואה בה קישור ישיר לנושא שלי לפרויקט הגמר על התבגרות, כשאני רואה איך העיניים של הילדה משתלבות בתמונה עם הסיפור שמתאר את השלב הזה בחיים.

הצילום מציג ילדה צעירה בבגד ים ורוד, נשענת על מכוננית ירוקה בשטח פתוח, במבט רציני וממוקד לעדשה, מה שמוביל לניגוד בין חזותה הילדית לבין המבט הבוגר שבעיניה. התמונה צולמה בעדשת נורמל, המאפשרת פוקוס ברור על הילדה והמכוננית, עם שדה ראייה טבעי, ללא חידודים מוגזמים או עיוותים. הצילום משדר תחושת פרספקטיבה מתכנסת שמעודד המבט להתמקד בילדה. מהירות התריס בתמונה היא ממוצעת, מה ששומר על חדות ויציבות, שכן הילדה עומדת במנוחה ואין תנועה שמרוחה בתמונה אך גם אין צורך במהירות גבוהה במיוחד על מנת להקפיד את תנועתה. התמונה צולמה בעומק שדה רדוד, כך שרק הילדה והמכוננית נמצאים בפוקוס חד, בעוד הרקע, כולל האנשים והעץ, מטושטש ומעט שרוף, מה שמדגיש את הדמות הראשית ומבנה את תחושת האינטימיות. הילדה ממוקמת במרכז התמונה, בערך בשליש האמצעי, ובכך מתחזקת ההתמקדות בה. הרקע המטושטש משדר תחושת מרחק ומבודד את הילדה מהסביבה. הצילום הוא סטטי ואין בו תנועה, תחושת קיפאון של רגע. הצבעים החמים, כמו הירוק של המכוננית והורוד של בגד הים, יחד עם התאורה הטבעית יוצר תחושה מעט נוסטלגית של זיכרון קיץ. התמונה צולמה תחת תאורה טבעית, כנראה אור שמש בוקר או צהריים, אשר נופל בפיזור על הילדה ומותיר סינוור ברקע, אומנם התאורה טבעית אך היא אינה חמה ויש בה משהו קשה ובוהק באופן מסנוור. הצלמת בחרה בנקודת מבט בגובה העיניים, מה שמסייע ביצירת חיבור אישי עם הילדה, והזווית מעט נמוכה מדגישה אותה ומביאה אותה למרכז התמונה. גודל הפריים הוא מדיום שוט, שממקם את הילדה והמכוננית כמרכזיים ומוביל את תשומת הלב אליהם.

בחרתי לקחת השראה מהניגודיות בין החזות הילדית למבט הבוגר בעיניים של הילדה. זהו נושא שמתחבר ישירות לתהליך ההתבגרות ולמעבר בין ילדות לבגרות. המתח בין התמימות לבין המבט הבוגר בעיניים יכול לשמש כבסיס חזק לפרויקט שמתאר את השינויים הפיזיים והנפשיים שמתרחשים בגיל ההתבגרות. אני רוצה להתרכז בחקירת הפערים בין איך שאנו נראים מבחוץ לבין מה שמתרחש בתוכנו, וכיצד החוויות והתחושות של גיל ההתבגרות מתבטאות בצורה חזותית.

2. Stas, Sentenced for murder, Juvenile prison for boys, Russia 2009

בתמונה רואים גבר רוסי במדים כהים, לובש נעליים משובצות, חצי שוכב על מיטה שנראית כמו מיטה בבית יתומים. המיטה צבועה כחול טורקיז, יש עליה כרית לבנה ומצעים מנומרים. ברקע ניתן לראות שורה ארוכה של מיטות אחידות כולן כמו המיטה עליה שוכב הגבר, כל אחת עם חלון לצידה ממנו בוקע אור. הריצפה עשויה עץ והקירות מעוטרים בטפט צבעוני, עציצים ועיצוב כללי צבעוני אך מדכא. המיטות מסודרות בצורה אחידה ומזכירות מסגרת קשה כמו בית יתומים או בית כלא. הדמות בתמונה נראית שקועה וממוקדת, עם עיניים מעט מוחשכות שמוסיפות לתחושה הכללית של משא כבד המונח על כתפי הדמות. התמונה היא חלק מהסדרה "Sailboats and Swans", שנצורה במהלך חמש שנים במהלכן הצלמת מיכל חלבין צילמה אסירים בכלא ברחבי אוקראינה ורוסיה, בבתי כלא לגברים, נשים, נערים, נערות, וגם נשים שילדיהן שנולדו בכלא. הסדרה מתמקדת בהבנת האנושיות של הדמויות מבלי להיכנס לשיפוט אישי על פשעיהם.

הצילום משדר תחושת ניכור, כאב ועצב. הגבר במדים הכהים חצי שוכב על מיטה אחידה, בתוך סביבה שמזכירה בית כלא או מוסד קשוח אחר. הרקע צבעוני, אך הוא לא מנחם- יש ניגוד בין הצבעוניות של הרקע לבין הכעס והכבדות שמוקרנים מהדמות. בחירה בסביבה כזו, שהצבעוניות שלה בפועל יוצרת תחושת דיכאון, מוסיפה למתח שבין הדמות להסביבה. הכוונה של הצלם הייתה

להימנע משיפוט ולתפוס את הרגע האנושי, התמונה מציגה את הדמות בצורה מאוד אינטימית אך גם חסרת חמלה, כשהסביבה הקשה מקיפה אותו, ויש תחושת סבל אינסופי שמוקרן מהתמונה. הצילום נמצא כחלק מסדרה רחבה יותר, שבו התמונות מתארות את האסירים כפי שהם, ללא עיוותים או שיפוט מוסרי, ובכך מאפשרות לצופה להרגיש את האנושיות של הדמויות שרצחו, גנבו או עשו פשעים אחרים.

הצילום מאוד מושך בעיני, בעיקר במיקוד שהוא שם בדמות האנושית – הפוזה שלו, הביטוי שלו, הסביבה שהוא נמצא בה. כל פרט בתמונה – מהחדר, המיטות, ועד לדמות הרצינית – יוצר תחושת נתק ומעורר סקרנות גדולה. יש משהו במתח שבין הדמות הסגורה, הכבדת משא, והרקע הצבעוני והקשה שמושך אותי לצפות שוב ושוב בתמונה ולנסות להבין את הסיפור שמאחוריה. בחרתי בצילום זה מכיוון שאהבתי את הרקע מאחוריו ואת עבודת הצלמת בבימוי המצולם. המצולם נשפט למאסר בגין רצח, הצלמת לא חששה לצלם ואף השיגה את אמונו. הפוזה בה הוא מצולם מצד אחד שוכב מצד שני יוצר תחושה גדולה של חוסר נוחות על אף הצבעוניות של הרקע, יוצר אצלי עניין בתמונה.

התמונה צולמה בעדשת נורמל, שהיא עדשה שמשמשת בפרספקטיבה טבעית ומספקת תחושה קרובה, ללא עיוותים. המיטות המסודרות אחת אחרי השנייה יוצרות אלכסונים ומספקים פרספקטיבה מתכנסת, שמובילה את העין לעבר הדמות, וממחישים את תחושת הכליאה. הדמות מצויה במרכז התמונה, מה שיוצר הרגשה של תשומת לב מוחלטת אליה. מהירות התריס לא גבוהה ולא נמוכה, מה שמאפשר צילום של הדמות, ללא תנועה או מריחה וללא הצורך להקפיא תנועה מכיוון שהדמות בפוזה. הדמות נתפסת בשנייה מסוימת, לא בתנועה, אלא במצב סטטי, מה שמעצים את תחושת הקיפאון והכבדות של הרגע. התמונה צולמה בעומק שדה רדוד, שבו הדמות במרכז התמונה בפוקוס חד, ואילו הרקע הולך ומטשטש ככל שמתרחקים מהמיטה עליה נמצאת הדמות. עומק השדה מבליט את הדמות ומפריד אותה משאר הסביבה, מה שמחזק את תחושת ההתמקדות בה. הדמות ממוקמת במרכז התמונה, מה שמוביל את העין ישירות אליה. הדמות נמצאת פחות או יותר בשליש האמצעי אך גם חותכת לשני השלישים האחרים מכיוון שהיא במצב של חצי שכיבה, התמונה סטטית, ללא תנועה והדמות מציגה נוכחות בולטת. אין סימטריה מוחלטת בתמונה, אך יש איזון בעיצוב הכללי של הקומפוזיציה. הצבעים בתמונה קרים – בעיקר צבעי כחול טורקיז, חום וירוק. הצבעים הקרים משדרים תחושת קודרות וניכור. התמונה צולמה בתאורה טבעית, כנראה אור שמש חזק שחודר דרך החלונות ומתפזר ברחבי החדר ועל הדמות. התאורה לא חמה, יש בה קור, כמו אור בית חולים שמספק תאורה קשה ומפוזרת. הצלמת בחרה בזווית צילום גבוהה, מצלמת מעט מעל הדמות על מנת להציג את המיטות מאחוריו. זווית זו מגדילה את תחושת הניתוק של הדמות, ומביאה את הצופה למקום חיצוני בתמונה, כמי שמסתכל על הדמות מזווית רחוקה ומביטה פנימה לעולמה. הצילום הוא מדיום שוט, שבו הדמות במרכז והרקע מספק פרטים נוספים שמחברים את הצופה לעולם הסוהר והמוסדות.

אקח מהתמונה הזאת לפרויקט שלי השראה בבימוי- הצלמת הצליחה להוציא מהמצולם הרוצח האסיר צד מהורהר ועמוק, תוצאה שלא ניתן להגיע אליה אם אתה מגיע עם דעה קדומה על הבן אדם, היא הצליחה לרכוש את אמונו והפכה אותו ממישהו שהיה יכול להיחשב כאדם מפחיד למשהו מעבר לחזות החיצונית, ארצה לדעת לביים ככה את חברי ילדותי- אפילו שאת חלקם לא פגשתי שנים ארצה להוציא מהם משהו מעבר לסטריאוטיפים או לחזות החיצונית שלהם.

3. Fyodor, Sentenced for theft, Juvenile prison for boys, Ukraine 2010

הצילום מציג גבר צעיר המביט למצלמה במבט חודרני ורציני. הוא לבוש חולצה כחולה כהה ומחזיק כובע כחול כהה. מאחוריו יש קיר מתקלף ושחוק, שממנו מבצבץ קיר לבנים אדומות. לידו מונח דלי שחוק ופריט נוסף שנראה כחצי מקל מטאטא או ערמה של מקלות. כל זה מצולם בזווית שבה הדמות ממוקמת במרכז התמונה. הצילום הוא חלק מהסדרה "Sailboats and Swans" שצולמה במשך חמש שנים, במהלך בהן הצלמת מיכל חלבין צילמה אסירים בכלא ברחבי אוקראינה ורוסיה. הצילום מתאר את הדמות של גבר צעיר בכלא ומעביר תחושה של עוני, כאב ועצב. כוונת הצלם היא להראות את האנושיות של הדמות מבלי לשפוט את פשעיו, תוך דגש על מצב החיים הקשה בכלא. הלוקיישן נבחר בכדי להדגיש את המצב העגום, עם קירות מתקלפים ורקע של דלים ופריטים נוספים הממחישים את מצבו של האסיר.

בחרתי בתמונה זו משום שהיא מעוררת תחושת כובד, חוסר אונים ואי נוחות. התמונה גורמת לי לחשוב על החיים המורכבים של האסיר והשפעת הכלא על הנפש והגוף, כל זה מבלי להראות

פרטים רבים בתמונה מלבד הדמות והרקע מאוד דל בו הוא נמצא. היכולת להעביר הרבה בעזרת מעט נותנת לי השראה לפרויקט הגמר שלי.

הצילום צולם בעדשת נורמל, ללא פרספקטיבה מתכנסת או אלכסונים, כשהתמונה פשוטה וישירה עם הדמות ממוקמת במרכז. מהירות התריס ממוצעת, אין מריחה אך הדמות אינה בתנועה כך שלא צריך מהירות גבוהה במיוחד, מה שמביא לתמונה קפואה וסטטית. התמונה צולמה עם עומק שדה מלא, שבו הדמות והרקע בו היא נמצאת חדים וברורים. הדמות ממוקמת במרכז התמונה, בשליש האמצעי, והרקע הפשוט והדל מאחוריו ממחישים את מצבו של האסיר, ומייצגים למעשה את המצב בו הוא נמצא. הצילום סטטי וללא תנועה כלל. הצבעוניות בתמונה מורכבת בעיקר מצבעים קרים כמו כחול כהה בעיקר וקצת אפור ואדום, הצבעים הכחולים בולטים במיוחד, מה שמשדר תחושת קדרות ועצבות. תאורת הצילום היא תאורה טבעית, כנראה אור שמש, עם נפילה צדדית שמאירה את הדמות באופן מפוזר מצידו השמאלי. התאורה מפוזרת ולא חזקה מדי, ומדגישה את תווי הפנים והגוף של הדמות. הצלם בחר בזווית צילום מעט נמוכה, כך שהדמות נראית גדולה יותר ומרשימה יותר, והצילום נעשה בפריים מסוג מדיום שוט.

לסיכום-

מה שאני שואבת מתוך הצילומים של מיכל חלבין הוא הצורך לא רק להציג את הדמות החיצונית, אלא להדגיש את השכבות הרגשיות והפנימיות שלה דרך המבט והמצב שבו היא נמצאת. כל פרט בתמונה, משפת הגוף ועד אלמנטים סביבתיים (רקע, צבעים, תאורה), יכול להציג את השינוי שעברו חברי הילדות שלי, ובכך לשקף את הדרך שהם עשו מילדות לנעורים. אתן דגש לצילום במיקומים המייצגים את השינוי של כל אחד מהם, מתוך כוונה להעביר לא רק את החזות החיצונית אלא גם את הסיפור הפנימי והמרקם הרגשי שנעשה.

מקור השראה שני- אנג'ליקה שר

*אנג'ליקה שר היא צלמת ואמנית מולטימדיה ממוצא ליטאי, החיה ויוצרת בתל אביב, ישראל. שר נולדה ב-1969 בוויילנה, ליטא, עלתה לישראל ב-1990 ולמדה רנטגנאות ומדעי הטבע באוניברסיטת בר-אילן. בשנים 2002–2005 למדה צילום במכללה לקריית אונו. אנג'ליקה שר היא בוגרת האקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל בירושלים שם למדה בשנים 2007–2008, והציגה סדרות בתערוכות בישראל ובעולם, בערים כמו ניו יורק, טוקיו, ברלין, מוסקבה, לונדון, פריז, סן פרנסיסקו, טורונטו ועוד. ב-2009 זכתה אנג'ליקה במקום שלישי בתחרות Sony World Photo Awards בקטגוריית Fine Art—Conceptual and Constructed.

שר הציגה את עבודותיה בגלריות עכשוויות ברחבי העולם, כולל בגלריה "ספיה" בניו יורק ובביאנלה בשאנגחאי ובמוסקבה. היא מצלמת בעיקר את משפחתה הקרובה ומחברת את הצילום עם עולמות רגשיים ופנימיים של המצולמים. כיום היא מתגוררת עם משפחתה בקריית אונו.

אנג'ליקה שר מתאפיינת בסגנון צילום ייחודי השואב השראה מאמנות הציור- *Tableau vivant*. סגנון זה, שפירושו "תמונה חיה", מבוסס על הצגת דימויים המורכבים כאילו היו ציורים, וכולל שימוש בהצבות מבוימות של הדמויות, לעיתים בתלבושות ייחודיות, תוך שימת דגש על יצירת סיפור ודרמה דרך פרטים ותנוחות המדגישות גם את המתח הפנימי של הדמות ולעיתים מעבירות תחושת אי נוחות.

הצלמת מצטטת עבודות של ציירים וצלמים חשובים, ומפנה את מבטה לתולדות האמנות ככלי להבנת הרגשות, הזהות והמצב האנושי. הצילומים שלה לא רק מדברים על המראה החיצוני של המצולמים, אלא מציגים סיפור עמוק על תחושותיהם הפנימיות.

בעבודותיה, שר משתמשת בצילום כדי להציג את המורכבות של זהות ותרבות, ואת הקשר שבין הורים לילדיהם, בין דור לדור, ובין תחושת האובדן לבין הרגשות של שייכות. העבודות שלה נוגעות בנושאים של הגירה, שייכות ותחושת זרות, אך גם באהבה ובקשרים אנושיים רגישים.

העבודות של אנג'ליקה שר מציעות מבט מעמיק ורגיש על נושאים כמו זהות, זרות, התבגרות ותרבות – נושאים שגם אני חוקרת בעבודתי. כמו שר, גם אני מתעניינת בצילום לחקירה של הדינמיקה שבין הפרט והכלל, ובתהליך ההתבגרות והמעבר בין תרבויות וזמנים.

צילום בשם mazgan של אנג'ליקה שר המוצג כחלק מסדרת הצילומים thirteen שצולמו בין 2008-2009 מציג ילדה צעירה לבושה בלבוש של כלה בתוך חנות בגדי כלות, מסתכלת על המצלמה במבט ריקני. צילום זה מתכתב עם הפרויקט שלי באופן בו הצילום מספר סיפור ומעורר שאלות- למה הילדה לבושה כמבוגרת? מה היא עושה שם לבד? כל התמונה אפופה אווירה מסתורית ואפלה שגורמת לצופה להתעמק בה יותר. התמונה מאווירה סיפור ללא מילים- וזה גורם שאני רוצה לקחת לפרויקט הגמר שלי ובעזרתו לספר את סיפור ההתבגרות של חברי ילדותי ללא מילים.

ניתוח צילומים-

1. Untitled 1

הילדה בתמונה יושבת על שרפרף עץ, חצי נשענת על קיר לבן, כשהשרפרף מונח על ריצפת משבצות. תחת רגל אחת שלה מונחת מטלית לבנה, והשמלה הלבנה שהיא לובשת נראית מרוחה בדם בקצוות שלה, מה שיוצר ניגוד חזק עם הדמות החיוורת, היחפה והמכונסת בעצמה. הידיים שלה משולבות, כאשר על אחת מהם כתוב "ליוויס". המבט שלה ישיר ונראה משועמם, כאילו אינה חפצה להימצא במצב הזה. הקיר מאחוריה סדוק, מה שמחזק את תחושת השבר והפגיעות. כל התמונה נראית חיוורת מאוד, כמעט כאילו הכל קפא בזמן. הצילום הוא חלק מהסדרה *upstairs*, העוסקת בתהליך ההתבגרות ובמיניות הפכפכה, כשההרגשה הכללית היא של חוסר תום, זרות והעדר תמימות. הילדה מייצגת כאן את הניתוק הרגשי, את הכאוס הפנימי ואת תחושת הקלסטרופוביה שמאופיינת בעולם של ילדים המתבגרים לתוך עולם של קשיים פנימיים. הצלמת בחרה להשתמש בתאורה חיוורת ומפוזרת, שמדגישה את הדמות, בעוד שהרקע המינימליסטי כמעט ולא מהווה מרכיב נוסף בתמונה. תחושת הריחוק והבידוד של הילדה מעבירה את המסר של מורת רוח שמלווה את תחום ההתבגרות.

בחרתי בתמונה הזו משום שהיא מצליחה להעביר בצורה חדה את תחושת הניכור וההזדהות עם הילדה הנראית כל כך מנותקת. המבט שלה, המשדר שעמום, ותחושת הצפיפות והחוסר נוחות בחלל הסגור משאירים את הצופה עם תחושת אי שקט. זו תחושת חוסר התמימות שאפיינה אותי בגיל ההתבגרות – המעבר מאזור הנוחות של הילדות למקום של התמודדויות פנימיות שמוליכות לתחושת בידוד. למרות השמלה הלבנה ותחושת התמימות שמוקנית לה מצד אחד, המראה החיוור שלה והקונטקסט של הדם יוצר ניגוד בולט שמסמל את ההתפכחות והשתנות במעבר מהילדות לנעורים. כל פרט בתמונה, החל מהמבט ועד לצבעים, גורם לתחושת חוסר נוחות, כמעט כאילו

הילדה מסרבת להציג את עצמה כפי שהיא, ומעבירה לצופה את הריחוק הפנימי והכאב הפנימי שנמצא בתוך כל אחד מאיתנו.

התמונה צולמה בעדשת נורמל, מה שמייצר פרספקטיבה שמרכזת את הצופה אל הדמות המרכזית, הילדה. הדמות תופסת את רוב הפריים, והשדה הרחב שולי ברקע כמעט חסר משמעות. מהירות התריס גבוהה, כך שהתמונה קפואה, והעומק שדה מלא שומר על כל האלמנטים בתמונה חדים. הילדה ממוקמת כמעט בדיוק בשליש המרכזי והימני, מה שנותן לה נוכחות רבה ומרכזית. הצבעוניות הקרה של התמונה – בעיקר הלבן החיוור – מחזקת את תחושת הריחוק והבדידות שמוקרנת מהדמות. התאורה היא טבעית, אך היא חיוורת ומפוזרת, לא ממוקדת, מה שמוביל לצללים עדינים שלא מפריעים להתמקדות המוחלטת בדמות. הזווית צילום נמוכה, ומציבה את הצופה כעומד מעט מתחת לילדה.

2. Fire

הילד בתמונה, בחולצה כחולה, יושב על מעקה מדרגות, כשהוא נראה מהורהר ועצוב. לצד הילד יושבים ילדים נוספים, אחד בחולצה אדומה עולה במדרגות שלא ניתן לראות את פניו בעקבות המריחה, בעוד הילדה שמתחת למדרגות יושבת ליד ילד בחולצה תכלת – הפנים של שניהם מוסתרות לחלוטין על ידי אור שמפציע מבעד לחלון הגבוה. על המדרגות שוכב כלב, ובחלקה העליון של התמונה מתרחש סצנה בשחור-לבן של משפחה עם שלוש נשים מבוגרות וילדה, שבזכות במעין עולם משלהן. הילד עם החולצה הכחולה הוא היחיד שניתן לראות את פניו, והוא נראה מהורהר, עצוב ומבודד. התמונה היא חלק מהסדרה 13, המתמקדת באימהות ובמרחק הרגשי שמתרקם בין ההורים לבין ילדיהם, ומעבירה תחושת חרדה קיומית, חוסר קשר אמיתי, וריחוק בין הדמויות. יש

תחושת ניכור חזקה, שמתרקמת לא רק בין הדמויות שבסצנה, אלא גם באופן שהן מוצגות ביחס לעברן, בעזרת הרקע השחור-לבן.

בחרתי בתמונה הזו משום שהיא מעלה בי תחושת הזדהות עם הילד- חיפוש אחר קשר אמיתי, שהפך לבלתי מושג. הצילום מצליח להוביל את הצופה להתמקד בילד בחולצה הכחולה, למרות שיש המון רעש סביבו, הצילום מציב את הילד כמרכז תחושת הצער והבדידות שבמהלך ההתבגרות, ובסיטואציה בה כל שאר הדמויות מנותקות ממנו – כל אחד מהם פועל במעין עולמו העצמאי. גם הצבעים הכהים, הבולטים של החולצות על הרקע הכהה, מעצימים את תחושת ההפרדה בין הילדים לבין העולם המבוגר והאפל. הילדים מנותקים זו מזה, הם מסתובבים אחד סביב השני מבלי ליצור קשר ממשי.

הצילום נעשה בעדשת נורמל, עם עומק שדה ראייה מלא. הדמויות ממוקמות לכל אורך הפריים, לרקע לספק מידע נוסף על ההיסטוריה של אותן דמויות ועל עברן במיוחד הסצנה בשחור-לבן מאחור. צבעי החולצות הכחולות, האדומות והתכלת בולטים על רקע כהה, ויוצרים ניגוד חד שמצביע על הריחוק בין עולמם הפנימי של הילדים לעולם הפיזי הקודר. התאורה טבעית, ומגיעה מחלון גבוה שמוסיף תאורה ממוקדת על פני דמויות הילדים שמתחת למדרגות. הצילום בוצע בגובה עיניים, והמראה הכולל הוא לונג שוט, שדורש מהצופה לצפות בכל מרחב התמונה המלא.

3. Untitled 10

הילדה בתמונה יושבת על כיסא נדנדה ישן, בתוך חדר מואר. היא מסתכלת על המצלמה ונראה כאילו היא עומדת לקום מהכיסא, כאשר פצעים על ברכיה מעידים על אתגרי הילדות. החדר נראה כמו חדר של סבא וסבתא, עם ארון מלא בספרים, שרפרף ועליו עציץ נובל. החדר נותן תחושת אינטימיות ורוך, אך הצבעים האפורים החזקים שצובעים את התמונה שואלים שאלות על הסבל שעשוי להיות מודחק בתהליך ההתבגרות. הילדה, שבמהלך הצילום לא נראית כמי שמרגישה ביטחון, מעוררת תחושות של ניכור למרות הניחוח החמים של החדר. התמונה היא חלק מהסדרה *growing down*, שמגיבה לעולם הציור הבארוקי ומדברת על הקושי בלהיות נער למשפחת מהגרים, על התחושת הזרות שחווים וההתמודדות איתה.

בחרתי בתמונה הזו משום שלאור הנושא של הסדרה, הצילום גורם לך לשאול את השאלה: האם הילדה מוכנה להתמודד עם העולם החיצוני, או שהיא עדיין לוכדת את הזמן והעולם הסגור שלה? תחושת המנוחה שבחדר מתערערת על ידי הצבעים האפורים, המפנים את תשומת הלב לפצעים ולזמן שעובר, שעשוי להדגיש את התחושות העוברות על הילדה בתור היותה בת למהגרים, את תחושת הניתוק וההיעלמות של הילדה.

התמונה צולמה בעדשת נורמל, עם מהירות תריס גבוהה שמקפיאה את הילדה באמצע תנועה. עומק שדה מלא מציין את חדות הפרטים, וממקד את הצופה בכל התמונה. הילדה ממוקמת בשליש האמצעי של הפריים, שמייצג את המרכז של התמונה. הצבעים האפורים הם הדומיננטיים בתמונה, מה שמחזק את תחושת הניכור שברגע הזה. התאורה טבעית, ומגיעה מהחלון מאחור, מה שמפיץ אור רך על הדמות ומוסיף לתחושת הזיוף האופטימית שבחדר. הזווית של הצילום היא בגובה העיניים, מה שמחבר את הצופה עם הילדה ברגע שלה, גודל הפריים הוא מדיום שוט.

לסיכום-

הצילומים של שר, שמצליחים להעלות תחושות של אי נוחות ואי שקט פנימי, מתכתבים ישירות עם הרגשות שהיו לי כשחוויתי את המעבר מילדות לנעורים, ולכן אני רואה בהם מקור השראה עבור הפרויקט שלי. בעבודות שלה, שר מצליחה להעביר סיפור מבלי להוציא מילה אחת, והעבודות שלה מציעות התבוננות פנימית עמוקה על תחושות ואמוציות. זהו אלמנט שאני מתכוונת לקחת לפרויקט הגמר שלי – הצגת סיפורם של חברי דרך תמונות שמשדרות את המתח הפנימי שלהם מבלי הצורך להסביר כל פרט במילים. אני מתכננת ליצור סדרת פורטרטים שיספרו את הסיפור של ההתבגרות שלהם דרך דימויים נבחרים ומילים שלא ייאמרו.

מקור השראה שלישי- סזה

סזה היא זמרת, יוצרת ומפיקה אמריקאית שזכתה להכרה בזכות סגנונה הייחודי שמשלב אלמנטים של Pop, R&B, Soul, Hip Hop ו-SZA, שבתחילת דרכה הייתה חלק מהסצנה האלטרנטיבית של מוזיקת ה-R&B, צמחה בעשור האחרון והפכה לאחת הדמויות המשפיעות ביותר בז'אנר שלה. היא פרצה לתודעה בשנת 2017 עם אלבום הבכורה שלה *Ctrl*, שנכנס לרשימות האלבומים הטובים ביותר של השנה והביא לה הצלחה עצומה. *Ctrl* היה נקודת מפנה בקריירה שלה, ונכנס לתודעה של קהל רחב בזכות השירים הכנים והאמיצים שלה, שעסקו בנושאים כמו אהבה, מיניות, קבלה עצמית והתמודדויות רגשיות.

הייחודיות של SZA נובעת בעיקר מהיכולת שלה לשלב רגשות עמוקים עם סאונד עכשווי ומתקדם, תוך שהיא שומרת על גישה מאוד אותנטית וכנה. היא נוגעת בנושאים של קשיים רגשיים, חיפוש עצמי, תהליכי התבגרות, יחסים בין-אישיים ונשים בעידן המודרני.

שירה *Something 20* מתוך אלבום *Ctrl* הוא אחד השירים שממחישים את גישתה הפתוחה והכנה לנושאים רגשיים וקשיים אישיים, והוא מציף את תחושת הבלבול והקיום במעבר בין גיל ההתבגרות לגיל ההתבגרות המאוחרת. השיר נוגע בקיום האנושי בשנות ה-20, תחושות של חיפוש עצמי והתקדמות בין שלבים של חיים, דבר שמחבר אותו מאוד לפרויקט שלי שעוסק בחברי ובתהליכי ההתבגרות שלהם.

האמנית SZA, שבשירה הצליחה לשלב בין אלמנטים של רגש, חיפוש עצמי, ושאלות על זהות, נוגעת בדיוק בנושאים שאני מנסה לבחון בפרויקט הגמר שלי. השיר *Something 20* נכתב מתוך תחושת בלבול, פחד מהעתיד, אך גם כמיהה לתשובות ולהבנה של מי אנחנו. השיר עוסק בהבנה שנעשית לאורך זמן, שמי אנחנו בתוך העבר, ומה אנחנו צריכים ללמוד כדי להתקדם קדימה.

בדיוק כמו בשיר של SZA, גם אני בפרויקט הגמר שלי מנסה לגלות את החיבורים בין מי שהייתי בעבר לבין מי שאנחנו כיום, והמעבר הזה בין הילדות לנעורים, ובעתיד, לעת ההתבגרות. שיר זה מתאר את תחושת הבלבול שמלווה את ההתבגרות, ואת השאלות הקיומיות שמעסיקות אותנו בשנות ה-20 שלנו – "מה אני רוצה לעשות בחיים?" "האם אני בדרך הנכונה?" "מי אני באמת?"

השיר *Something 20* מדבר גם על תחושת זרות בתוך העולם, על תחושת בידוד שנכפית עלינו במעבר הזה, וגם על ההתמודדות עם תחושות של חוסר יציבות שהן חלק בלתי נפרד מהתהליך הזה. כל אחד מהחברים שלי עבר את השלב הזה – תחושות של חיפוש, בלבול ותחושת זרות, וכך אני מבינה את הדרך בה אני רוצה להציג אותם בצילומים שלי.

אני מתכננת לשלב את תחושת הבלבול והחיפוש שהשיר מציף בתוך העבודות שלי, במיוחד על ידי הצגת חברי הילדות שלי במצבים שיכולים להחמיא לתהליך ההתבגרות שלהם. כמו בשיר של SZA, גם אני אציג תמונות שמעוררות שאלות אצל הצופה: "מי הם היום?" "מה הם עשו בשנים שעברו?" "מהם אתגרים שמלווים אותם במהלך ההתבגרות?". כמו בשיר של SZA, אני רוצה שהצילומים שלי יעוררו תחושת חיפוש ותהייה. כל חבר ייבחר את המקום שבו ירגיש שהוא הכי מייצג את עצמו היום, ואני אשתמש במיקום, בבחירות צבעים ובאווירה כדי להדגיש את השאלה הזו של "מי אני עכשיו?" במקביל, אני אשקול להציג כל פורטרט לצד תמונה מהילדות של אותו חבר, כפי שעשיתי כבר בנוגע לפרויקט, כדי להראות את המעבר המשמעותי בחייהם, באופן דומה לנרטיב של השיר.

מילים לשיר 20 something-

?How you ain't say you was movin' forward

Honesty hurts when you're gettin' older

I gotta say I'll miss the way you need me, yeah

?Why you ain't say you was gettin' bored

?Why you ain't say I was fallin' short

?How you lead me out so far away

?How could it be 20-something, all alone still

Not a thing in my name

Ain't got nothin', runnin' from love

Only know fear

That's me, Ms. 20-something

Ain't got nothin', runnin' from love

Wish you were here, oh

Stuck in them 20-somethings, stuck in them 20-somethings

Good luck on them 20-somethings, good luck on them 20-somethings

But God bless these 20-somethings

(God bless, oh God bless, oh God bless, oh God bless, oh)

Hopin' my 20-somethings won't end

Hopin' to keep the rest of my friends

(Prayin' the 20-somethings don't kill me (don't kill me

(Kill me (don't kill me

Weird, took us so long to separate

I feel, it's permanent like a riptide, this time

Waves crashing fast, I try

Think of the past, please stay

(?How could it be)

?How could it be 20-something, all alone still

Not a phone in my name

Ain't got nothin', runnin' from love

Only know fear

That's me, Ms. 20-something

Ain't got nothin', runnin' from love

Wish you were here, oh

Stuck in them 20-somethings, stuck in them 20-somethings

Good luck on them 20-somethings, good luck on them 20-somethings

But God bless these 20-somethings

(God bless, oh God bless, oh God bless, oh God bless, oh)

Hopin' my 20-somethings won't end

Hopin' to keep the rest of my friends

(Prayin' the 20-somethings don't kill me (don't kill me

(Kill me (don't kill me

God bless, oh God bless, oh God bless, oh God bless, oh

God bless, oh God bless, oh God bless, oh God bless, oh

God bless, oh God bless, oh God bless, oh God bless, oh

.And if it's an illusion, I don't want to wake up

I'm gonna hang on to it

Because the, the alternative is an abyss, is just a hole, a darkness, a nothingness

?Who wants that? You know

So that's what I think about CTRL, and that's my story

And I'm sticking to it

That was beautiful mommy, that was perfect

סיכום

במהלך העבודה על הפרויקט שלי, עמדתי מול אתגרים של בחירה במקורות השראה והתאמתם עם הדרך בה אני רואה את העולם הסובב אותי. בהסתמך על עבודותיה של מיכל חלבין ואנג'ליקה שר, גיליתי עולם שלם של צילומים שמתארים בצורה ייחודית את המעבר בין הילדות לבגרות, את הפערים בין הזהות החיצונית לפנימית ואת הדרך בה אנחנו מייצרים סיפור דרך תמונות.

בעבודות של חלבין, אני מוצאת את עצמי מתחברת לעקרון שהצלמת מציינת, שבו כל פריט בתמונה – שפת גוף, צבעים, תנוחות – חשוב לא פחות מהמבט הישיר של הדמות. חלבין מצליחה להוציא מהדמויות שלה את הקיום הפנימי שלהן – תחושות, רגשות ושאלות שלא תמיד ניתנות לתיאור במילים. ההשראה הגדולה שלי מהצילומים שלה היא איך להנחות את חברי הילדות שלי לספר את הסיפור שלהם דרך המבט הפנימי, להציג את השכבות הרגשיות שלהם מבלי לפסול או לשפוט אותם מראש.

כמו כן, העבודות של אנג'ליקה שר הציגו לי דרכים נוספות לביים דמויות ולהתאים את הצילום לעולמות רגשיים מורכבים. הצילומים שלה הם כמו "תמונה חיה", שבה כל פרט בתמונה – מהלבוש ועד לתנוחה – יוצר סיפור שלם, שנע בין תחושת אי נוחות למתח פנימי. הצילום שמציג ילדה צעירה בבגד כלה בתוך חנות בגדים, למשל, עורר בי רצון לחקור את העימות שבין הילדות לנעורים, את ההבנה שמשהו משתנה אבל לא תמיד מובן איך. הצילום הזה גרם לי לחשוב כיצד אוכל להציג את התמונה של חברי הילדות שלי – לא דרך המילים, אלא דרך תחושת המתח שהשנים יצרו ביניהם לבין עצמם.

בעבודות של שתי הצלמות, למדתי כמה חשוב לא רק להסתכל על הדימוי החיצוני של הדמות, אלא גם להבין את הסיפור הפנימי שלה, את הדינמיקה המורכבת של זהות, מיניות, זמן. אני מרגישה שהצלחתי לארוג את

כל ההשפעות הללו יחד בעבודת הצילום שלי, תוך שמירה על הקפדה על כל פרט – מהמבט ועד לסביבה – כדי לא רק להציג את התמורה במראה החיצוני, אלא גם להעמיק ולתאר את השינוי הפנימי שהדמויות עברו.

ההשראה מהצלמות הללו מובילה אותי למסקנה שצילום הוא הרבה יותר מאשר רגע מקפיא של זמן – הוא סיפור. סיפור שדורש תשומת לב, חיבור פנימי, והיכולת להרגיש את הדמויות כפי שהן ולא כפי שאנחנו רוצים לראותן

* ביבליוגרפיה

* שי אור, הורות כמעשה ניסים, 2022

<https://shaiorr.com/aboutmp/>

* אבי פיטשון, הארץ, 2021

<https://www.haaretz.co.il/gallery/art/artreview/2021-12-30/ty-article/.premium/0000017f-e0ea-d38f-a57f-e6fa52ed0000>

* הארץ, גלעד בר שלו, אדם דש 2023

<https://www.haaretz.co.il/blogs/photoblog/intimatespace/2023-05-03/ty-article-magazine/00000187-dac9-d6a1-ad87-fad96fd20000>

* אתר מוזיאון הרצליה, על התערוכה strangely familiar, מ2006

<https://www.herzliyamuseum.co.il/exhibition/מיכל-חלבין/>

* פורטפוליו של אנג'ליקה שר, 2022

<https://angelikasherart.com>

*Genius, 2017

<https://genius.com/Sza-20-something-lyrics>